

"...

I- DAVACININ GEREKÇESİ ÖZETİ :

Anayasanın 28. maddesinde, toplantı ve gösteri yürüyüşü, bir hak olarak düzenlenmiş; hakkın önceden izin alınmaksızın kullanılacağı ve ancak kamu düzenini korumak için yasa ile sınırlanabileceği belirlenmiştir. Kanunla yapılacak sınırlamaların hakkın özüne dokunmaması Anayasanın 11. maddesi buyruğunun gereğidir.

a) 171 sayılı Kanunun 7. maddesindeki 48 saatlik süre 4 güne çıkarılmıştır. Böylece idarenin ve zabitanın alacağı güvenlik tedbirlerinin gerektirdiği zorunlu süre aşılarak hakkın kullanılmasının kısıtlanmasına gidilmiş olmaktadır. Bir topluluğu görüşlerini açıklamaya zorlayan bir olay dört gün içinde önemini yitirerek artık kamuoyunun ilgisini çekmez olur. Değişiklik Anayasanın 28. maddesinin işlememesi ve sınırlamanın "önceden izin alma" koşulunu da aşan bir nitelik kazanması gibi bir sonuca yol açar.

b) Yine 7. maddede yapılan değişiklikle tertip heyetini oluşturacak kişilerde belli nitelikler aranmasına gidilmiştir. Niteliklerin bir bölümünün tertip heyetinin öteki üyelerince bilinmesine olanak yoktur. Çünkü adli sicil herkese açık bulunmamaktadır. Üyelerden birinin nitelik eksikliği sonradan anlaşılırsa 1762 sayılı Kanunun 7. maddesiyle 171 sayılı Kanunun 18. maddesine eklenen fıkraya göre tertip heyeti üyeleri cezalandırılacaktır. Bu, Anayasanın 33. maddesindeki "Ceza sorumu şahsîdir." ilkesine aykırıdır.

c) 1742 sayılı Kanunun 4. maddesiyle 171 sayılı Kanunun 10. maddesinde yapılan değişiklikle "toplantının kamu düzenini bozucu sonuçlar doğuracağı anlaşılırsa ilgili valiliğin gerekçeli önerisi üzerine İçişleri Bakanlığınca 30 güne kadar ertelenebileceği ve kararın toplantı saatinden en az 12 saat önce tertip heyetine bildirileceği" yolunda bir hüküm getirilmiştir.

Anayasal bir hakkın kullanılmasının 30 gün ertelenmesi toplantı ve gösteri yürüyüşünü fiilen olanaksız kılar. Anayasanın 28. maddesindeki "önceden izin almaksızın" kesin buyruğuna rağmen erteleme yoluyla iş önceden izin alma biçimine dönüştürülmüş olur. Toplantının kamu düzenini bozucu sonuçlar doğuracağıın anlaşılması onun ertelenmesini değil zabitanın tedbir almasını gerektirir. Kanunlar hakların kullanılmasını ertelemek veya önlemek için değil bunların kullanılmasını mutlaka sağlamak için çıkarılır. Hele erteleme toplantı saatinden oniki saat önce, söz gelimi Ankara'da yapılacak bir toplantıya çeşitli il ve ilçelerden çağırılan toplulukların gelmeye başladığı bir anda tebliğ edilmesi huzuru-bozucu, yasa dışı toplantıya dönüşecek bir duruma yol açacağı için burada kamu düzenini koruyucu bir tedbirden söz etmeğe de olanak yoktur. Kuralın Anayasanın 28. maddesinin ikinci fıkrasında anlatımını bulan ereğe ters düştüğü ortadadır.

ç) 171 sayılı Kanunun 11. maddesindeki değişiklik yerin en büyük mülkiye amirine "lüzum ve zaruret gördüğü takdirde" önceden tespit ve ilân edilmiş yol ve yönlerde değişiklik yapma, başka deyimle güzergâhı daraltma ve kısaltma yetkisi vermektedir. Bu da hakkın özüne dokunan bir sınırlamadır.

d) 1742 sayılı Kanunun 1., 4., 5. ve 7. maddeleri Anayasanın 11., 28 ve 33. maddelerine aykırı olduğu için iptalleri gerekir."